Időszaki kiállítás: „Latiatuc feleym zumtuchel”

2011/09/15 - 2011/10/22

Féner Tamás Kossuth-díjas fotográfus kiállítása
Megnyitó: 2011. szeptember 15., 16 óra
A vendégeket köszönti: Dr. Sajó Andrea főigazgató
A kiállítást megnyitja: Kovalovszky Márta művészettörténész
A kiállítás rendezésében közreműködött Csillag Katalin és Nagy Ferenc
A tárlat 2011. október 22–ig tekinthető meg az OSZK Ereklyeterében *[1], a könyvtár nyitvatartási idejében. A belépés díjtalan.*

Képek *[2] és* videó *[3] a megnyitóról*

[4]Féner Tamás Kossuth-díjas fotográfus legutóbbi években készített képsorozatából mutat be válogatást az Országos Széchényi Könyvtár Fotótára. Ez a sorozat napjainkban is alakul, újabb és újabb összefüggésekkel egészül ki. Az alkotót több éve foglalkoztatja a kép és a szöveg viszonya, egymást kiegészítő kapcsolata, összhangja. A most kiállított képek egy vizuális napló lapjait tárják elénk. A kiállítótérben a nagyméretű felvételek, és a hozzájuk kapcsolt irodalmi idézetek – a művész szándéka szerint – körülményeinek változásait, gondolkodásának irányát érzékeltetik. Ez a fajta naplószerű összeállítás – bizonyos értelemben – a 2009-ben a Magyar Fotográfusok Házában megrendezett tárlat önéletrajzi ihletésű fejezetének továbbgondolása, kiterjesztése. E vonatkozásban nem az a fontos, hogy az alkotó a képhez találta meg a szöveget, vagy olvasmányait fogalmazta képpé – a képes napló látható és olvasható mondatai által válik kerek egésszé. Egy napló természeténél fogva nyitott – *non finito* – várjuk tehát újabb, folytatódó lapjait, fejezeteit.

Galéria [4]

[5]

„Mindenkinek a saját Krisztusát kell eltemetnie"
- beszélgetés a művésszel

- *Mennyire érdekli az embereket ma a fotográfia?*
- A fotográfia nagy szerepváltáson ment keresztül. Eddig megkülönböztetett, társadalmilag minősített tevékenység volt, ma teljesen demokratizált, létezik egy olyan foka, amelyet mindenki alapfunkcióként űz. A probléma ott kezdődik, amikor ezt a demokratikus és tökéletesen helyénvaló gyakorlatot egyéb fotográfiai funkciókkal, tevékenységekkel kezdik keverni.
- *Érvényes-e az állítás, hogy a mai digitális technikával mindenki azt gondolhatja, hogy tud fotózni?*
- George Eastman, amikor az 1800-as évek végén feltalálta a filmre való fényképezést, már akkor azt mondta, Ön csak megnyomja a gombot, a többi a mi dolgunk. És ez így is volt igaz, hiszen Eastman üveglemez helyett egy tekercs negatív filmet tett a gépbe, amelyre 100, kb. 6 cm átmérőjű, kör alakú kép fért el. Az utolsó negatív exponálása után az egész gépet visszaküldték az Eastman-gyárakba, ahol a tekercseket előhívták, elkészítették a papírképeket, a tulajdonos pedig visszakapta a friss filmmel feltöltött gépét. Eastman rollkazettája tette lehetővé, hogy a filmet tekercsekben használják. Ez a technika kis túlzással vetélkedett a digitális eljárással. Azóta a fotográfia minden törekvése egyetlen dologra irányul: minél egyszerűbb legyen a folyamat.
- *Milyen alapon válogatott képeket a mostani kiállításra?*
- Egy-egy anyagon hosszú ideig dolgozom, a most láthatón is már vagy nyolc éve. Nagyon régen nem csináltam már olyan képet, amit ott helyben látok meg és fotózok le. Utoljára 1972-ben volt olyan kiállításom, amikor olyan képet állítottam ki, amely napi munkám során készült. Azóta csak olyan kiállítást csinálok, amit jó előre megfontolt koncepció mentén állítok össze. Ez a mostani tárlat is ilyen. Sok éven át nagyon elszántan szociofotókat készítettem. Minden esetben nagyon konkrét társadalmi probléma érdekelt, arra szerettem volna választ keresni. Az, hogy ezek mennyire voltak „aufklérista” válaszok, mint a cigánysorozatom, az más lapra tartozik, ugyanis az ember egy darabig elhiszi, hogy ha megérti a problémát, akkor ismeri a megoldást is. Ez után egy bányászsorozat, majd egy szocialista nagyiparról szóló sorozat következett. Az utolsó sorozatomat, amely a budapesti zsidóságról szólt, a hetvenes évek végén csináltam.
- *Ez mintha kissé kilógna a sorból.*
- Talán igen, de ráéreztem arra, hogy a szocializmusban az életformák, a közösség formái kiürültek

és működésképtelenek. Olyan modellt kerestem, amelyet fel lehet mutatni, ami működőképes, ahol az emberek ki tudják teljesíteni magukat a közösségben. Akkoriban a vallást láttam ilyennek, tehát megcsináltam azt a vallást, amiről voltak fogalmaim. Azóta sokkal személyesebb problémákkal foglalkozom, néha egészen furcsa kanyarokkal. A most látható sorozat fotói tájképek, amelyek alatt különféle szövegek olvashatóak. Ezek természetesen vendégszövegek, nem én írtam őket. Vannak bencés barátaim, akik, ha lent vagyok náluk a kolostorban meghívnak zsolozsmára. Ilyenkor gregorián dallamra mondják el az aktuális zsoltárokat. Eleinte hátul ültem le, később helyet adtak maguk mellett, aztán elém tették a zsoltároskönyvet, hogy olvassak velük. Később egy kiállításomnál szükség volt egy szövegre, nekem pedig egy zsoltár sorai ugrottak be, de nem tudtam honnét való. Felhívtam őket, hogy mondják meg, honnét valók a sorok. Ettől a pillanattól kezdve kezdtem tudatosan szövegeket keresni a képekhez vagy fordítva, adott szöveghez fotót találni, vannak köztük bibliai idézetek és Juhász Ferenc vers is, a sor a Sándor-kódextől a Halotti beszédig terjed.
- *Van-e a képek között olyan, amelynek érdekes a születési története?*
- Akad. Az egyik például úgy született, hogy Bach Máté passióját hallgattam. Kezemben volt a szöveg. A végén a basszus áriában van egy sor: „Jedem muss seinem Christus selbst begraben”, vagyis mindenkinek a saját Krisztusát kell eltemetnie. Akkor jutott eszembe, valamit kellene ezzel csinálni. Ez egy nagyon fontos gondolat és törni kezdtem a fejemet, hogyan rendelhetnék képet hozzá. Felvillant bennem, hogy régen volt a Szépművészeti Múzeumban egy gipszgyűjtemény, amelyet a háború alatt bombatalálat ért. Tudtam, hogy a megmaradt reneszánsz gipszek a kecskeméti zsinagógában vannak. Leutaztam és megtaláltam Michelangelo Piétájának másolatát. A szobrot mindig szemből szokás megmutatni, de nekem ebben a történetben Jézus alakja volt a fontos, nem Máriáé. Egy ravasz mozdulattal a szobor fölé kerültem és úgy fényképeztem le, hogy Mária van háttal, Jézus pedig szemből. Egy elidegenítő effektus az is, hogy a szobor egy rossz gipszmásolat, amit többször letisztítottak és lefestettek, így teljesen anyagtalan lett a felülete. Bátran csináltam belőle azt, amit akartam.
(Bóka B. László)

Féner Tamás
Budapesten született 1938. november 17-én. A budapesti Madách Gimnáziumban érettségizett 1957-ben, ebben az évben kezdett dolgozni riporterként a Film Színház Muzsika című lapnál. Elvégezte a Magyar Újságírók Országos Szövetségének Újságíró Iskoláját. 1966-tól tagja a Magyar Fotóművészek Szövetségének, amelynek 1978–1986 között a főtitkára volt. Tagja volt a MÚOSZ fotóriporter szakosztálya vezetőségének is.

Pályája során számos lap munkatársa volt:
1957–1986 között a Film Színház Muzsika fotográ¬fusa, képszerkesztője és művészeti szerkesztője,
1986–1990 között a Képes 7 főszerkesztő-helyettese,
1991–1993-ben a Népszava képszerkesztője,
1993–1994-ban a Griff, majd a Vasárnap képszerkesztője,
1994–1997 között szabadfoglalkozású,
1997–2002 között a Népszabadság Magazin képszerkesztője,
2003–2010 között az MTI munkatársa.
Több mint húsz éven keresztül, 1970–1990 között a Fotóművészet című folyóirat főszerkesztője volt.

Oktatási tevékenysége:
1979-től a MÚOSZ Újságíró Iskolájában tanított, 1992-től az ELTE kulturális antropológia, valamint média szakán, továbbá a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Továbbképző Intézetében oktatott. 2004–2006 között a Kaposvári Egyetemen, 2005–2008 között a Népszabadság Újságíró Iskolában tanított.

Megjelent kötetei:
Kőszeg [6] (1976)
Hétköznap [7] (1976)
…és beszéld el fiadnak [8](1984)
Fények által homályosan [9] (1994)
Más/kép/más [10] (életmű-katalógus, 1998)
Az idő, a tér, a forma [11] (2001)

Arc/más (2003)
Féner [12] (2009)

2011/09/05 - 13:57

Forrás webcím: https://oszk.hu/kiallitasok/idoszaki-kiallitas-fener-tamas-fotomuvesz

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/../../sites/default/files/5_szint_szines.pdf
[2] http://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/fener_tamas_fotokiallitas_megn
[3] http://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar#p/u/2/Xpfb-ALIOR4
[4] http://www.oszk.hu/sites/default/themes/oszk/galeria/fener_tamas_fotokiallitasa/index.html
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/Fener_Tamas.jpg
[6] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/616030
[7] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/615930
[8] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/617551
[9] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/95047
[10] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/330920
[11] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/909168
[12] http://nektar.oszk.hu/hu/manifestation/3129007
[13] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2011